

БОНІТУВАННЯ СВИНЕЙ ПОРОДИ П'ЄТРЕН: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Тацій О., асистент

Одеський державний аграрний університет

Успішна селекційно-племінна робота з великим масивом тварин ґрунтується на ретельному відборі бажаних генотипів за рахунок регулярної оцінки тварин за власною продуктивністю, а в ідеалі – за продуктивністю за нащадками. При бонітуванні свиней ознаками для визначення комплексного класу є оцінка за походженням, живою масою, довжиною тулубу у певному віці, оцінка за відтворювальними ознаками, власною продуктивністю. Крім того, додається оцінка за якістю нащадків. Станом на сьогодні процес бонітування свиней в умовах племінних господарств нашої держави відбувається відповідно діючої Інструкції з бонітування свиней. При цьому варто зазначити, що згідно зазначеного документу порода свиней п'єтрєн належить до II групи порід (м'ясного напрямку). Звичайно, що крім породи п'єтрєн до цієї групи порід належать усі наявні породи свиней, розведенням яких займаються в Україні (українська і полтавська м'ясні породи, ландрас, дюрєк, уельська спеціалізовані м'ясні типи (лінії), тому тут виникає проблема, оскільки порода п'єтрєн, яка входить в цю групу кардинально відрізняється від аналогів інших порід за екстер'єрними ознаками – наприклад, довжиною тулуба або показниками багатоплідності (для прикладу порода ландрас – 11,0 голів/ опорос, порода п'єтрєн – 9,0 голів на опорос).

Загальновідомо, що ріст і розвиток свиней оцінюється за живою масою і довжиною тулуба. Якщо розглянути ці ознаки у кнурів-плідників породи п'єтрєн в умовах племінного репродуктору з розведення свиней цієї породи – ТОВ «Арцизька м'ясна компанія» Болградського району Одеської області у динаміці 2019-2022 рр. (рис. 1-2), можна побачити позитивну тенденцію до незначного зменшення живої маси на фоні відносно стрімкого збільшення довжини тулуба. Отримані зміни відбулися за рахунок спрямованої селекції за даними ознаками.

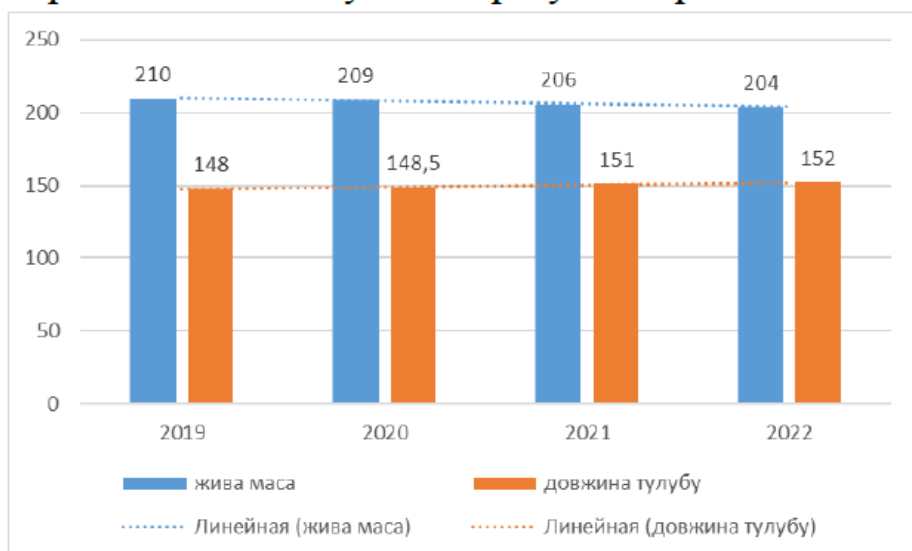
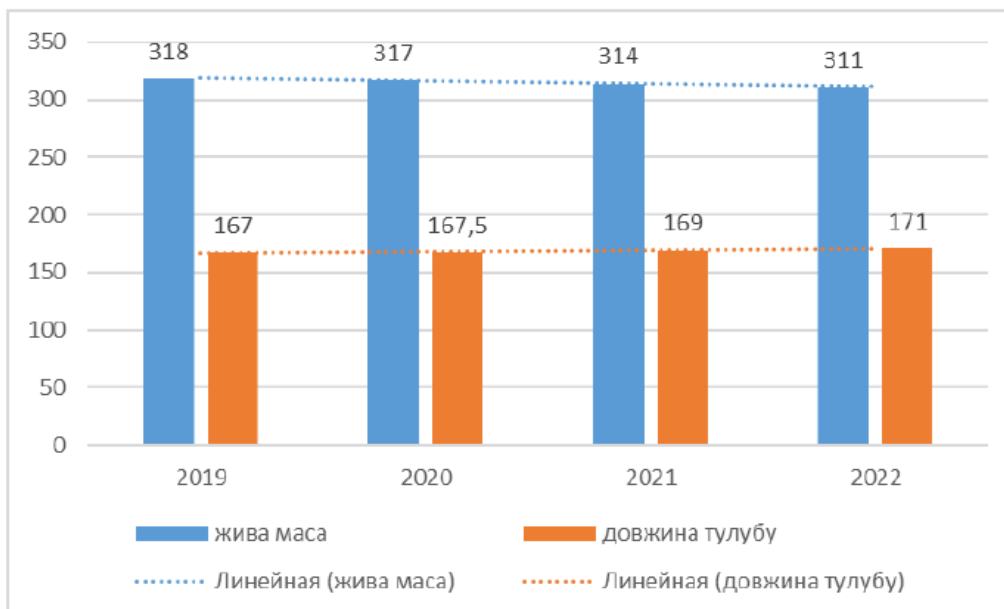
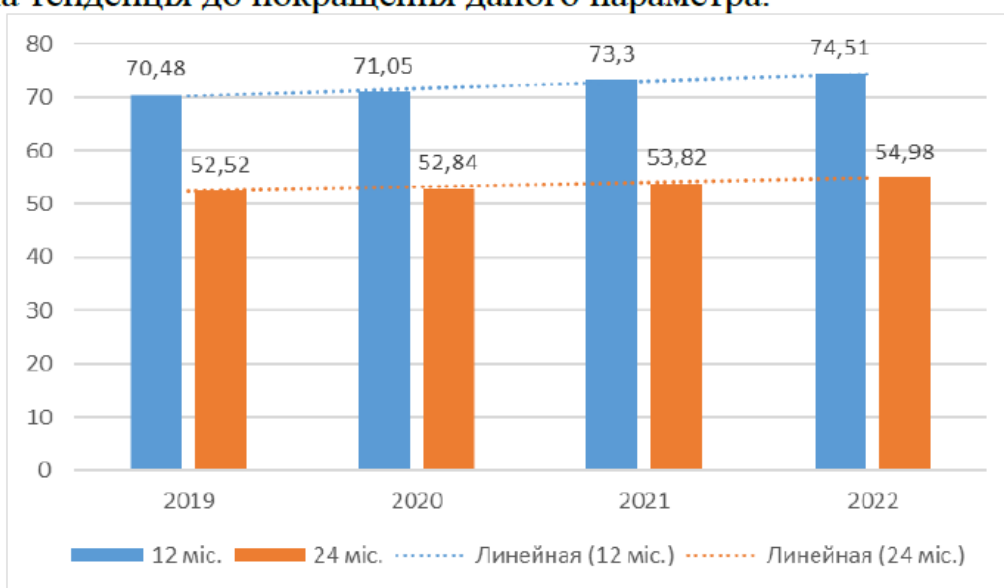

Рис. 1. Динаміка зміни показника середньої живої маси та довжини тулуба у кнурів у віці 12 місяців

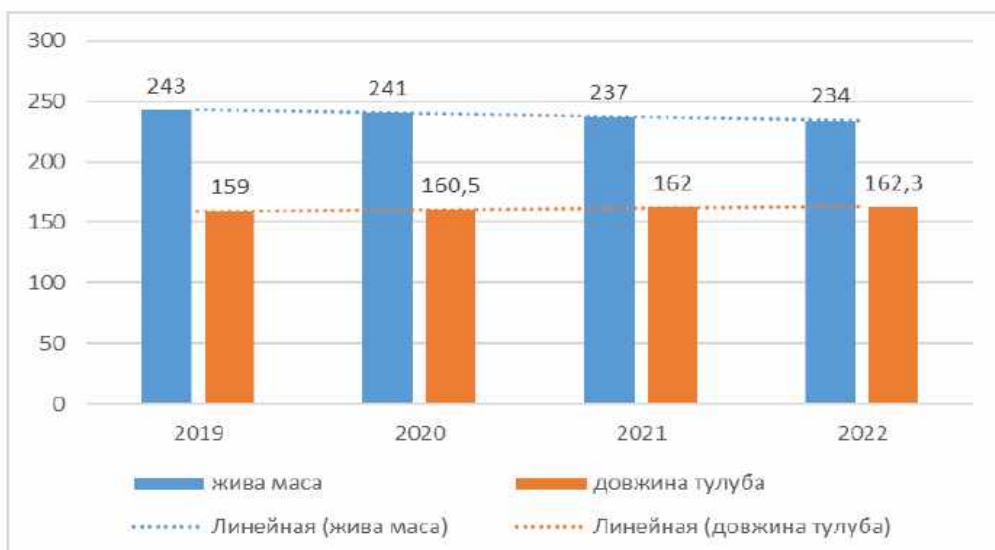
Рис. 2. Динаміка зміни показника середньої живої маси та довжини тулуба у кнурів у віці 24 місяців

Стосовно такого комплексного показника як індекс відношення довжини до ваги (ІДВ) у кнурів у віці 12 та 24 місяців (рис. 3) чітко простежується аналогічна тенденція до покращення даного параметра.

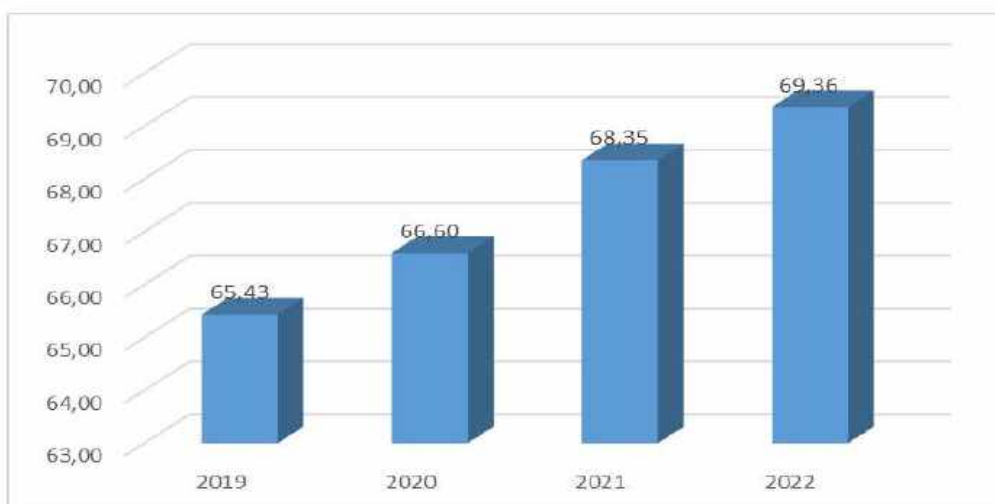

Рис. 3.. Динаміка зміни ІДВ у кнурів у віці 12 та 24 місяців

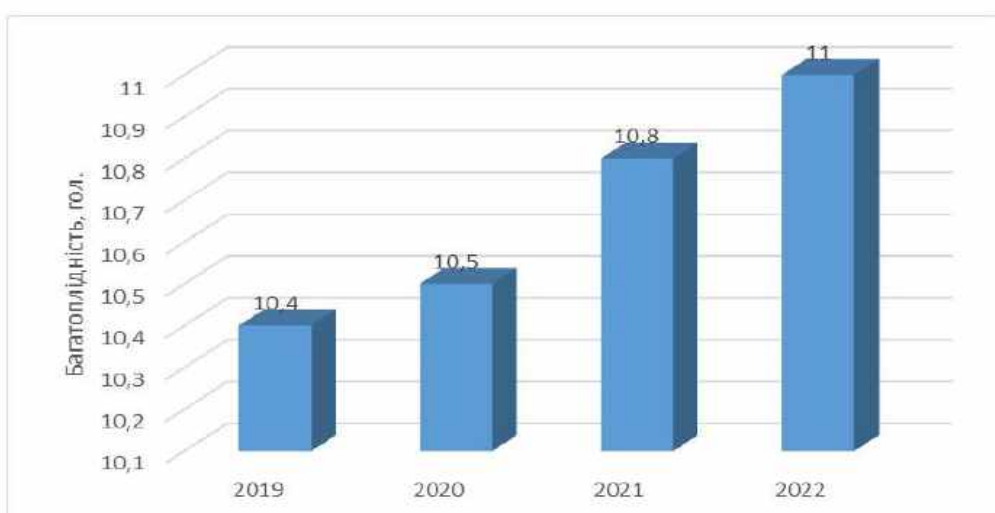
Ретельний аналіз динаміки змін живої маси і паралельно довжини тулуба (рис. 4) та комплексного показника, що об'єднує ці ознаки – індексу відношення довжини до ваги (ІДВ) у свиноматок провідної групи стада породи п'єтрен (рис. 5) показав також позитивні зміни за проаналізований період у напрямку зменшення живої маси та збільшення розмірів тіла основних свиноматок у довжину. Варто чітко усвідомити, що отримані результати відбулися за рахунок спрямованого жорсткого відбору за довжиною тулуба в першу чергу, що дозволило не лише збільшити кількість сосків на 1,8 штук, а і збільшити багатоплідність свиноматок за вказаний період на 0,6 голів або на 5,8% ($p \leq 0,05$) у 2022 р. порівняно з аналогічним показником 2019 р. (рис. 6).

Рис. 4. Динаміка змін живої маси та довжини тулуба свиноматок провідної групи у віці 24 місяців

Рис. 5. Динаміка зміни ІДВ свиноматок провідної групи у віці 24 міс.

Рис. 6. Динаміка зміни багатоплідності свиноматок провідної групи.

У межах розглянутого періоду (2019-2022 рр.) слід зазначити, що вік досягнення молодняком свиней забійної живої маси 100 кг лише у 2021 р. зменшився на 1,7 дні або на 1,1% ($p \leq 0,001$), тоді як у 2022 р. - на 1,9% ($p \leq 0,001$)

порівняно з вихідним показником 2019 р. При цьому товщина сала на рівні 6-7 грудних хребців збільшилася на 1,5 мм або 18,8% (2020 р., $p \leq 0,001$), на 2,0 мм або 25,0% (2021 р., $p \leq 0,001$), на 2,9 мм або 36,3% (2022 р., $p \leq 0,001$) порівняно з базовим первинним рівнем 2019 року (рис. 7).

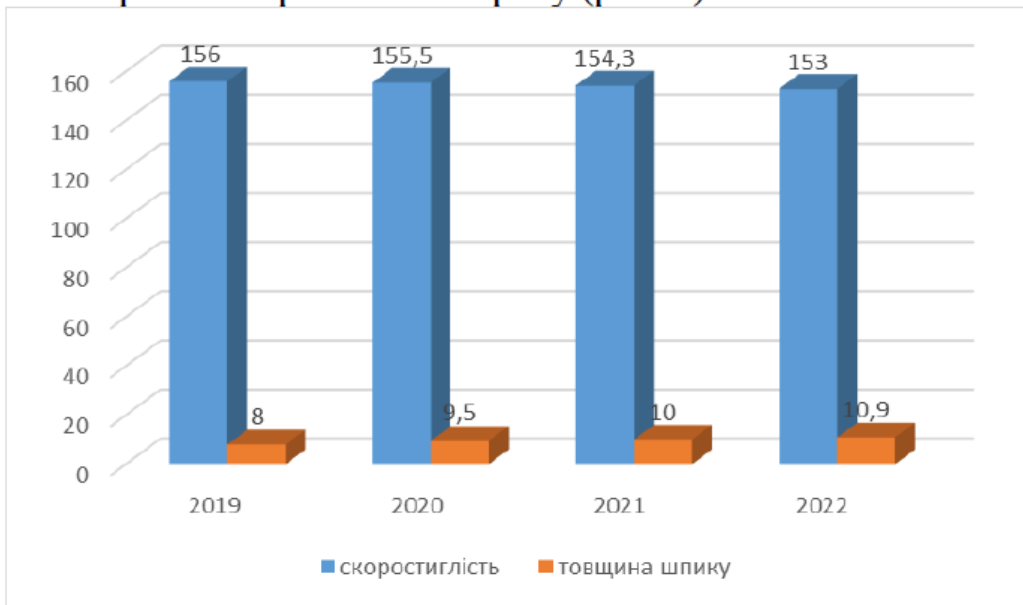

Рис. 7. Динаміка зміни скоростиглості та товщини шпику у молодняку

Висновки:

1. Одержані результати динаміки змін індексу відношення довжини до ваги (ІДВ) у тварин основного стада провідної групи породи п'єтрен протягом 2019-2022 рр. вказують на суттєві зміни у форматі будови тіла як кнурів, так і свиноматок даної субпопуляції в напрямку поліпшення розвитку свиней основного стада у довжину.

2. Відмічено підвищення критично важливої ознаки для свиноматок – багатоплідності за обліковий період 2019-2022 рр. на 0,6 голів або на 5,8% ($p \leq 0,05$) у 2022 р. порівняно з вихідним критерієм 2019 р.

3. Вік досягнення молодняком свиней забійної живої маси 100 кг у 2022 р. зменшився на 1,9% ($p \leq 0,001$) порівняно з вихідним показником 2019 р., але товщина сала на рівні 6-7 грудних хребців збільшилася) на 2,9 мм або 36,3% (2022 р., $p \leq 0,001$) порівняно з базовим первинним рівнем ознаки у 2019 році.

4. Одержані зміни у форматі будови тіла тварин основного стада відбулися за рахунок спрямованої селекції на збільшення довжини тулуба свиней.

5. Зростання товщини шпику у молодняку свиней є незначним порівняно з такими породами як велика біла та ландрас, але дозволяє, на нашу думку, покращити адаптаційну здібність свиней, оскільки товщина сала забезпечує захист від температурних коливань, порушень у технології годівлі, утримання, тощо), що і підвищує скоростиглість молодняку свиней породи п'єтрен.

Список використаних джерел

1. Інструкція з бонітування свиней. Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві / [Ю. Ф. Мельник, О. В. Білоус, В. П. Рибалко, М. Д. Березовський та ін.]. К.: ВПЦ Київський університет, 2003. 64 с.
2. Сусол Р. Л., Тацій О. В. Господарсько-корисні ознаки свиней породи п'єтрєн в умовах півдня України. Аграрний вісник Причорномор'я. Одеса, 2020. Вип. 96. С.78-84. (Дисертантом виконано експериментальну частину, біометричну обробку результатів досліджень та їх аналіз, формування висновків). <https://doi.org/10.37000/abbsl.2020.96.12>

УДК 636.4.082

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ АЛГОРИТМУ В СЕРЕДОВИЩІ MICROSOFT EXCEL ЯК ПРОМІЖНОГО ВАРІАНТА ЗООТЕХНІЧНОГО ОБЛІКУ

Тацій О.В., аспірант, E-mail: aleksandr.tacij@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-6407-1364>

Науковий керівник Сусол Р.Л., доктор с.-г. наук, професор,
E-mail: r.susol@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0003-2395-1282>

Одеський державний аграрний університет

Використання ІТ технологій у племінній роботі дає змогу оперативно збирати й обробляти великий обсяг інформації для оцінки і відбору за кращими репродуктивними показниками плідників і маточного поголів'я тварин. Основа племінної справи у свинарстві – це зоотехнічний і племінний облік, який передбачає оцінку продуктивності та племінних якостей тварин. [3]. Збір інформації про тварину здійснюють до відповідних форм племінного обліку (Форми 1-16-св), на основі яких проводять племінну оцінку тварин [2].

Під час ведення зоотехнічного обліку генерується (накопичується) великий об'єм даних в паперовому вигляді. Ці дані потрібно обробляти та заносити в відповідні форми племінного обліку чи в спеціальне програмне забезпечення. Перенесення інформації із первинних форм зоотехнічного обліку в форми племінного обліку – це доволі трудомісткий процес. Постало питання полегшення обробки даних (інформації) зоотехнічного обліку, для вирішення цього питання було створено алгоритм «Первинний зоотехнічний облік» в програмі *Microsoft Excel*. Основою для таблиці обрано середовище загальнодоступної програми *Microsoft Excel*. Дана програма досить поширена і багато користувачів ПК використовують у своїй роботі [4].

Мета роботи полягала у аналізі можливостей та перспектив використання програми *Microsoft Excel* як проміжного спрощеного варіанта ведення